

Силабус
освітньої компоненти
Методика формування елементарних математичних
уявлень дітей раннього та дошкільного віку
2026-2027 навчальний рік

Освітня програма **Дошкільна освіта та психолого-педагогічний супровід дітей дошкільного віку**

Дошкільна освіта та корекція мовлення дітей дошкільного віку

Спеціальність **A2 Дошкільна освіта**

Галузь знань **A Освіта**

Рівень вищої освіти - **перший (бакалаврський)**

Викладач (і)	Скрипник Неля Іванівна
Посилання на MOODLE	
Контактний тел.	0936530960
Е-mail викладача:	nellyskryp@gmail.com
Графік консультацій	Вівторок: з 13.00 до 15.00 (онлайн, платформа Zoom, посилання для підключення: https://us02web.zoom.us/j/8822407777?pwd=4R6PoYu6eCQ6JGg3J4j8QeIDtwzZA.1&omn=84209796429

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Форма здобуття освіти	Кількість кредитів/годин	Лекції	Практичні/семінарські/лабораторні заняття	Самостійна робота	звітність
Денна	4	20	20	80	екзамен
Заочна	4	12	10	98	екзамен

Семестр: весняний

Мова навчання: українська

Ключові слова: математика, математичні поняття, технології організації заняття, дитина дошкільного віку, індивідуальний підхід.

Метою курсу є підготовка здобувачів вищої освіти до організації процесу формування елементарних математичних уявлень у дітей раннього та дошкільного віку.

Предметом вивчення дисципліни є зміст, методика і технології формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.

Компетентності та програмні результати навчання:

Компетентності:

КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

КЗ-9. Здійснення безпечної діяльності до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків мотивування людей до досягнення спільної мети.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

КС-2. Здатність здійснювати методичний супровід освітньої діяльності закладу дошкільної освіти.

КС-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.

КС-9. Здатність до розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення та свідомості в дітей раннього і дошкільного віку.

КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію, ефективно використовувати ІКТ та електронні освітні ресурси та застосовувати її в професійній діяльності та в роботі з дітьми, батьками.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Програмні результати навчання:

ПР-01. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-05. Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї освіти та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.

ПР-06. Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.

ПР-12. Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.

ПР-18. Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

ПР-20. Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.

Зміст курсу:

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	ла б.	ін д.	с. р.		л	п	ла б.	інд .	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади курсу												
Тема 1. Теоретичні засади формування елементарних математичних уявлень у дошкільників	10	2	2			6	12	1	1			10
Тема 2. Загальнодидактичні принципи організації навчання основ математики в ЗДО	10	2	2			6	12	1	1			10
Разом за змістовим модулем 1	20	4	4			12	24	2	2			20
Змістовий модуль 2. Методика ознайомлення дітей з елементарними математичними поняттями .												
Тема 3. Методика ознайомлення дітей з множинами в різних вікових групах	14	2	2			8		1	1			10
Тема 4. Методика навчання дітей лічби та обчисленню у різних вікових групах	22	2	2			8		1	1			10
Тема 5 Методика навчання порівнянню величин і вимірюванню у різних вікових групах закладу дошкільної освіти .	22	2	2			8		1	1			10
Тема 6. Методика	24	2	2			8		1	1			10

формування уявлень і понять про форму предметів та геометричні фігури												
Тема 7. Методика формування просторових орієнтацій у дітей дошкільного віку		2	2			8		1	1			10
Тема 8. Методика формування часових уявлень у дітей дошкільного віку.		2	2			8		1	1			10
Тема 9. Сучасні педагогічні технології математичної освіти дітей дошкільного віку		2	2			10		2	1			10
Тема 10. Планування і діагностика розвитку математичних уявлень у дітей		2	2			10		2	1			8
Разом за змістовим модулем 2	82	16	16			68		10	8			78
Усього годин	120	20	20			80	120	12	10			98
Модуль 2												
ІНДЗ			-	-	20	-			-	-	20	
Усього годин	120	20	20			80	120	12	10			98

Методи навчання:

Словесні (лекція, семінар, розповідь, пояснення, бесіда), наочні (мультимедійні презентації, відео); методи стимулювання навчальної діяльності (метод навчальної дискусії, опори на приклади, створення ситуацій пізнавальної новизни); методи контролю і самоконтролю; пояснювально-ілюстративний метод; репродуктивний метод; метод проблемного викладення; евристичний метод; дослідницький метод; аналітичний та дедуктивний метод; активні методи навчання (диспут, дискурс, мозкова атака тощо); розв'язання педагогічних задач, ситуативне моделювання, проєктування тощо.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

Організація вивчення дисципліни відбувається відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у БДПУ», «Положення про організацію самостійної роботи студентів БДПУ», «Положення про критерії та порядок оцінювання навчальної діяльності досягнень здобувачів вищої освіти у БДПУ», «Положення про академічну доброчесність БДПУ», «Про виявлення і запобігання академічного плагіату у БДПУ».

Вивчення дисципліни передбачає використання таких форм організації навчання: лекція, семінарське заняття, самостійна та індивідуальна робота.

Відвідування усіх видів занять є обов'язковим. На лекціях обов'язковим є ведення конспекту. Підготовка до семінарських занять передбачає опрацювання визначеного матеріалу та виконання завдань. Самостійні та індивідуальні завдання виконуються своєчасно. За об'єктивних причин навчання на певний час може відбуватися в он-лайн формі.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, що здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.

Політика щодо доброчесності: Викладання навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності – сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання і викладання з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Підтримується раціональне експериментування з генеративними інструментами ШІ, за умови врахування важливих аспектів їх використання, зокрема інформаційної безпеки, дотримання вимог авторського права та безпосередньо академічної доброчесності. **Заборонено** використовувати ШІ-технології під час контрольних заходів (поточного, тематичного, підсумкового контролю, зокрема під час заліково-екзаменаційної сесії). Використання ШІ під час виконання освітніх завдань здобувачами регулюються тезами щодо політики БДПУ у використанні ШІ в освітньому процесі (визначеною засіданням методичної ради університету 17.10.2024, протокол № 2)". **Під час опанування курсу не допускається використання матеріалів країни-агресора!**

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність:

Використання мультимедійних засобів: *технічне* (ноутбук); *програмне* (Microsoft Office (Power Point, Word) Moodle, репозитарій), Zoom; *наочність* (презентації у форматі Power Point, Canva, навчальні відео тощо).

Система оцінювання та вимоги:

Поточний контроль

Поточний контроль здійснюється за результатами усіх виконаних завдань, передбачених планами практичних, самостійних, індивідуальних робіт, тестуванням тощо. Загальний результат поточної успішності визначається в кінці семестру як сума балів, набраних за кожний заліковий кредит.

Оцінювання поточної навчальної діяльності (проводиться на кожному занятті) контроль теоретичних знань, практичних умінь та навичок. При засвоєнні кожної теми змістового модуля за поточну навчальну діяльність здобувачам вищої освіти виставляються бали за всі види діяльності, які в кінці вивчення змістового модуля сумуються.

Засобами діагностики рівня підготовки здобувачів вищої освіти є виконання практичних завдань; тестування, теоретичне опитування (усне або письмове). Максимальна кількість балів за контроль засвоєння однієї теми – 5 бали.

Поточний контроль змістових модулів (ЗМ1, ЗМ2) сумарно складає максимум 50 балів. Індивідуальна навчально-дослідна робота оцінюється максимум 10 б.(для заочної форми навчання – 20 б.). Підсумковий контроль складає максимум 40 балів. Загальний рейтинг з дисципліни не перевищує 100 балів.

Підсумковий контроль здійснюється по закінченню вивчення курсу (дисципліни) на підсумкових контрольних заняттях або онлайн-тестування в MOODLE. До підсумкового модульного контролю допускаються лише ті здобувачі вищої освіти, які виконали всі види робіт, передбачених навчальною програмою, та набрали за поточну діяльність мінімум 25 балів (сума змістових модулів = ЗМ1 + ЗМ2). Загальна сума балів ПМК складає максимум 40 балів. Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо здобувач вищої освіти набрав не менше 25 балів.

Оцінювання теоретичних знань 1 практичної роботи ПМК – здобувачам вищої освіти **денної форми навчання** виставляються від 0 до 5 балів.

5 б - виставляється здобувачу вищої освіти, який при відповіді на запитання виявив всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу, правильно та повністю виконав поставлене практичне завдання, вміє грамотно інтерпретувати одержані результати; продемонструвати знання, передбачені на рівні творчого використання

4 б. - виставляється здобувачу вищої освіти, якщо при відповіді на питання він виявив повне знання програмного матеріалу, передбачене на рівні аналогічного відтворення, правильно виконав поставлене завдання, показав володіння практичними навичками, але припустив окремі несуттєві помилки

2-3 б. - виставляється, якщо при відповіді на питання здобувач вищої освіти виявив недостатні знання основного програмного матеріалу, в обсязі, що необхідний для подальшого навчання і роботи, передбачених програмою на рівні репродуктивного відтворення; в цілому справився з поставленим завданням, але при цьому окремими навичками володіє невпевнено

0-1 б. - виставляється, якщо при відповіді на питання здобувач вищої освіти виявив серйозні пробіли в знаннях основного матеріалу, допустив принципові помилки, не зміг виконати практичні завдання, не вирішено задачу, розрахунки проведено невірно, тощо

Оцінювання практичних умінь та навичок 1 практичної роботи ПМК – здобувачам вищої освіти **заочної форми навчання** (від 0 до 20 б.).

16-20 - Практичне завдання виконано здобувачем вищої освіти самостійно без помилок, він вміє грамотно обґрунтовувати представлені результати, вміло оперує термінологією на основі глибоких знань програмного матеріалу.

10-15 - практичне завдання виконано здобувачем без помилок, обґрунтовані отримані результати, здобувач вищої освіти продемонстрував знання програмного матеріалу, передбачене на рівні аналогічного відтворення, але припустив окремі несуттєві помилки. Практичне завдання виконано самостійно, проте допущено помилки в принципах підготовки матеріалів, тощо.

5-10 - практичне завдання виконано, проте здобувач вищої освіти не вміє грамотно інтерпретувати одержані результати.

1-4 - здобувач вищої освіти не зміг виконати практичні та ситуаційні завдання.

Розподіл балів, які отримують здобувачі (денна форма навчання)

Модуль 1	Модуль 2 ІНДЗ	Підсум ковий контроль	Сума
----------	---------------------	-----------------------------	------

											ль	
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2									40	100
10		40										
т.1	т.2	т.3	т.4	т.5	т.6	т.7	т.8	т.9	т10	10	40	100
5	5	5	5	5		5	5	5	5			

Розподіл балів, які отримують студенти (заочної форми навчання.)

Модуль 1		Модуль 2 ІНДЗ	Підсум. контроль	Сума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2		40	100
20	20			
Т.1-4	Т.6-10	20	40	100
20	20			

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності		Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
78-89	B	добре	
65-77	C		
58-64	D		
50-57	E	задовільно	
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Узагальнені критерії оцінювання:

- **«відмінно/A», 90 - 100 балів** - здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті компетентності для вирішення практичних завдань, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили;

- **«добре/B», 78 - 89 балів** - здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна;

- **«добре/C», 65 - 77 балів** - здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати

її на практиці; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок;

- **«задовільно/D», 58 - 64 бали** - здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих;

- **«задовільно/Е», 50 - 57 бали** - здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні (обсяг набутих компетентностей здобувача відповідає мінімальним критеріям);

- **«незадовільно/FX», 35 - 49 балів** - здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу (до 20 %); - **«незадовільно/F»,**

1 - 34 бали - здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів і потребує повторного вивчення курсу навчальної дисципліни.

Список рекомендованих джерел

ОСНОВНА

1. Державний стандарт дошкільної освіти (нова редакція 2021)
https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoi%20osvity.pdf

2. Зайцева Л. І. Формування математичної компетентності у дітей дошкільного віку: Навчальний посібник. Запоріжжя : СТАТУС, 2021. 296 с.

3. Зайцева Л. І. Формування математичної компетентності у дітей п'ятого року життя: навчально-методичний посібник. Мелітополь: Видавничий будинок ММД, 2021. 194 с.

4. Іщенко Л. В., Рябошапка О. В., Журавко Т. В. Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку : навч.-метод. посіб. Умань: Візаві, 2024. 312 с.

5. Іщенко Л. В., Рябошапка О. В., Журавко Т. В. Методичні рекомендації до практичних, лабораторних занять та самостійної роботи здобувачів вищої освіти з дисципліни «Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку». Умань : Візаві, 2024. 82 с.

6. Іщенко Л.В. Педагогічні технології супроводження процесу формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку. Умань: Жовтий О.О., 2013. 144 с.

7. Іщенко Л.В. Формування та розвиток логіко-математичних здібностей дошкільників. Умань: Софія, 2008. 95 с.

8. Пагута Т.І. Методика формування елементарних математичних уявлень у дошкільників. Львів: Новий світ-2000, 2024. 299 с.

9. Підлипняк І.Ю. Теорія та практика підготовки майбутніх вихователів до формування математичної компетенції дошкільників у різновікових групах. Умань : Візаві, 2018. 175 с.

10. Щербак К.Й. Методика формування елементів математики у дошкільників: Навчальний посібник. Київ: Видавництво Європейського університету. 2005. 296 с

ДОПОМІЖНА:

1. Алєко О. А. Способи формування логіко-математичної компетентності дітей старшого дошкільного віку. Інноваційна педагогіка. 2018. Вип. 5. С. 161–164.
2. Базовий компонент дошкільної освіти / науковий керівник А. М. Богущ, дійсний член НАПН України, проф, д-р пед. наук; авт. кол.: Богущ А. М., Беленька Г. В., Богінч О. Л. [та ін.]. Київ : Видавництво, 2021. 26 с
3. Березовська Л. І. Підготовка майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до логіко-математичного розвитку дітей. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5 Педагогічні науки : реалії та перспективи. 2021. Вип. 82. С. 9–14.
4. Березовська Л. І. Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку : навчальний посібник. Івано-Франківськ : НАІР, 2022. 252 с.
5. Брежнєва О. Г. Математичний розвиток дошкільників: теорія і технологія: монографія; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т проблем виховання. Мелітополь : Вид. будинок Мелітоп. міськ. друк., 2018. 481 с.
6. Закон України «Про дошкільну освіту» / Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2628-14>
7. Брежнєва О. Г. Теорія і практика математичного розвитку дітей 3-6 років у системі дошкільної освіти : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.08. Київ, 2019. 660 с.
8. Брежнєва О. Числова вежа, або актуалізуємо математичні знання педагогів. Вихователь-методист дошк. закл.: щоміс. спеціаліз. журн. 2020. № 2. С. 53–56.
9. Гайдаржийська Л. П. Формування елементів математичних уявлень у дітей старшого дошкільного віку: монографія. Мелітополь : Вид. будинок ММД, 2018. 167 с
10. Голота Н. Ознайомлення з простором та часом як передумова розвитку творчості в дошкільному дитинстві. Молодий вчений. 2017. № 3.2 (43.2). С. 93–97.
11. Голота Н. Специфіка відображення просторово-часових уявлень дітьми дошкільного віку в зображувальній діяльності. Педагогічна теорія і практика. Збірник наукових праць. 2017. №1 (6). С. 143–163.
12. Джемуга Г. Як вивчати з дитиною числа та цифри : poradnik для батьків і вихователів. Вихователь-методист дошкільного закладу: щоміс. спеціаліз. журн. 2018. № 3. С. 48–53.
13. Дорошенко Т. М., Мацько В. В. Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень: навч. посіб. Кременчук : ПП «Бітарт», 2019. 96 с.
14. Ємчик О. Г. Методика логіко-математичного розвитку: методичні вказівки до практичних занять. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. 44 с.
15. Журавко Т. В. Використання лічильних паличок Кюїзенера як засіб логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. / [редкол.: А.В. Сущенко (голов. ред.) та ін.]. Запоріжжя : КПУ, 2020. Вип. 70. Т. 2. С. 39–43.
16. Зайцева Л. І. Формування математичної компетентності у дітей дошкільного віку : навч. посіб. СТАТУС, 2021. 296 с.
17. Зайцева Л. І. Формування математичної компетентності у дітей дошкільного віку: парціальна програма. Мелітополь : 2021. 48 с.

18. Іщенко Л. В. Підготовка майбутніх вихователів до формування логіко-математичних понять у дітей старшого дошкільного віку. Педагогіка вищої та середньої школи. 2013. Вип. 37. С. 53–56.

19. Рябошапка О. В. Розвиток пізнавальної активності старших дошкільників та молодших школярів засобами проблемного навчання : навч.-метод. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад. О. В. Рябошапка. Умань : Сочінський М. М., 2024. 232 с.

Інтернет-ресурси:

1. Електронна підтримка навчання Moodle БДПУ <https://edu.bdpu.org/>
2. Міністерство освіти і науки України: вебсайт. URL: <https://mon.gov.ua/>
3. Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України <http://iitzo.gov.ua/biblioteka/>
4. Педрада www.pedrada.com.ua
5. <http://dytyna.info/education/video/any/1714>
6. Сайт БДПУ <http://bdpu.org>
7. Бібліотека БДПУ <http://edu.bdpu.org>